Temel İhtiyaçlar Çalışma Grubu

Ulusal Toplantı Notları

21 Nisan 2026, Çevrimiçi Toplantı

Toplantı Başkanı: Ahmet Ünver (UNHCR)

Notları Hazırlayan: Umay Atik (UNHCR) & Ahmet Ünver (UNHCR)

Katılımcı Kurumlar: **Buca Belediyesi, GIZ, GOAL Türkiye, IOM, SEVKAR, SGDD-ASAM, STL, Türk Kızılay, UNFPA, UNHCR, WFP**

Ortakların program güncellemeleri

- **UNFPA: İran** insani yardım müdahalesi kapsamındaki hazırlık süreçlerini güçlendirmek amacıyla bir acil durum fonu proje teklifi sunulmuştur. Bu kapsamda sağlanan kaynak ile **500 adet hijyen kiti** tedarik edilecektir. Bunlar, **toplumsal cinsiyete dayalı şiddet riskini azaltmaya yönelik ekipmanları** da içerecektir. Herhangi bir mülteci akınının gerçekleşmemesi durumunda, tedarik edilen kitler genel mülteci müdahalesinde veya depremden etkilenen bölgelerdeki ihtiyaç sahibi kadın ve kız çocuklarına ulaştırılacaktır.
  - Buna ek olarak, **KAMER** ile **Adıyaman'da** yürütülen **kadın ve kız çocukları için güvenli alanlar projesi** kapsamında, vaka yönetimi süreçlerine **nakdi yardım ve kupon desteğinin** entegre edilmesi planlanmaktadır.
  - Tüm bu faaliyetler hâlihazırda hazırlık aşamasında olup, yıl içerisine yayılarak hayata geçirilecektedir.
- **IOM:** Hâlihazırda devam eden bir projenin **WASH** bileşeni kapsamında **İslâhiye** kapındaki **konteynerlerde hane düzeyinde ve temel altyapıya ilişkin iyileştirme çalışmaları** gerçekleştirilmektedir. Uygulama süreci tamamlanmak üzeredir.
- **WFP: Türk Kızılayı** ile iş birliği içinde sürdürülen **kamp içi e-kupon faaliyetleri** yıl sonuna kadar devam edecektir.
  - **Sınır kapılarında sağlanan kumanya yardımı Türk Kızılayı** ile ortaklaşa yürütülmeye devam etmektedir. Bu destek, gönüllü geri dönüş yapan kişiler için **Cilvegözü** ve **Öncüpınar** sınır kapılarında sağlanmaktadır.
  - **Deprem bölgesinde** yürütülen **nakit desteği** programı kapsamında, **konteyner kamplarından ayrılan** ve **Hatay, Adıyaman ve Kahramanmaraş**'ta yaşayan mülteciler hedeflenmektedir. Program kapsamında yaklaşık **18.000 kişiye aylık 1.000 TL** ödeme sağlanmaktadır. Mevcut planlama doğrultusunda uygulamanın **Mayıs ayı sonuna kadar** devam etmesi öngörülmekte olup, devamı ilave kaynak sağlanmasına bağlıdır.

2025-26 Kışa Hazırlık Müdahalesine İlişkin Güncelleme

- **IOM: Hatay İskenderun Yıldırımtepe Kampı'nda, ECHO** fonuyla yürütülen kışa hazırlık müdahalesi kapsamında toplam **384 faydalanıcıya** (75 Türk ve 309 Suriyeli).
  - Ardından **Hatay Kırıkhan'da, Bahçelievler ve Opet kamplarında** yine **ECHO** desteğiyle gerçekleştirilen kışa hazırlık müdahalesi kapsamında toplam **521 faydalanıcıya** (35 Türk ve 486 Suriyeli) ulaşılmıştır.
  - **Çok amaçlı nakdi yardımının (MPCA)** son turunun **Mayıs** ayında tamamlanması beklenmektedir.
- **Save the Children: Adıyaman'daki Bebek Geçici Barınma Merkezi'nde** yürütülen ve donörü **ECHO** olan kışa hazırlık müdahalesi kapsamında **208 faydalanıcı** hedeflenmiştir. **Şubat** ayı sonu itibarıyla hedeflere ulaşılmıştır.
- **Mayıs** ayında gerçekleştirilecek **Kışa Hazırlık Görev Ekibi'nin 2025-26 kışa hazırlık müdahalesine ilişkin kapanış toplantısında**, ortaklarla genel bir değerlendirme yapılması önerilmektedir.
  - Bu kapsamda, desteklerin kullanım alanları, faydalanıcıların hangi ihtiyaçlarını ne ölçüde karşıladığı ve genel etki düzeyine ilişkin bulguların derlenmesi için mevcut veya planlanan **Dağıtım Sonrası İzleme (PDM)** çalışmalarının bir sonraki yıl için daha etkin planlama amacıyla ele alınması planlanmaktadır.

3RP 2026 Güncellemesi

- 3RP 2026 taslak raporu ve **kamu kurumlarının geri bildirimlerinin** entegrasyonu tamamlanmıştır. Gönüllü geri dönüşlerin devam ettiği mevcut bağlamda, geri dönemeyecek ve Türkiye'de kalacak mültecilerin ihtiyaçlarına odaklanılmasının ve buna yönelik fon çağrısının öneminin ele alınacağı teknik toplantılar kamu kurumlarıyla gerçekleştirilecektir. Bu sürecin ardından planın yayıma hazır hale gelmesi beklenmektedir.

YSUY Program Güncellemeleri

- **Türk Kızılayı**, **Kızılaykart** programlarına ilişkin **Ocak ödeme dönemi itibarıyla geçerli güncellemeleri** ve Mart ödeme dönemine ait verileri paylaşmıştır. *Detaylar için ilgili slaytlara bakınız.*
  - **SUY (Sosyal Uyum Yardımı):** Transfer tutarları artırılmıştır **(500 TL → 750 TL).**
  - **T-SUY (Tamamlayıcı Sosyal Uyum Yardımı):** Transfer tutarları **(700 TL → 1,050 TL)** ve ağır engelli ek ödemelerinde **(2.700 TL → 4,050 TL)** artış yapılmıştır.
  - **YŞEY (Yabancılara Yönelik Şartlı Eğitim Yardımı):** Transfer tutarları artırılmıştır.
    - İlköğretim (1-8. sınıf): **Erkek 90 TL → 270 TL / Kız 100 TL → 300 TL**
    - Ortaöğretim (9-12. sınıf): **Erkek 130 TL → 390 TL / Kız 150 TL → 450 TL**
- Ortakların gözlemlerine göre özellikle **İstanbul'da kentsel dönüşüm nedeniyle adres kaydı düşen hanelerin sayısında artış** gözlemlenmektedir. Bu durum, özellikle T-SUY kapsamında olan ve yüksek hane yoğunluğu nedeniyle akraba adresine kayıt yaptıramayan hanelerin geçici olarak program dışı kalmasına yol açabilmektedir.
  - Program kapsamında adres değişikliği, hanedeki kişi sayısının değişmesi gibi durumlar **"bilgi güncellemesi"** olarak değerlendirilmektedir. Bu tür güncellemelerin, başvuru yapılan hizmet merkezleri aracılığıyla yapılması ve ilgili değişiklikler söz konusu olduğunda **yeniden başvuru** gerçekleştirilmesi uygun görülmektedir.
  - **Göç İdaresi Başkanlığı** tarafından dönemsel olarak gerçekleştirilen **adres tahkikatları** sırasında programdan çıkışlar gözlemlenebilmekte; ancak izleyen süreçte yapılan **bilgilendirme ve farkındalık** çalışmaları sonucunda, hanelerin adres güncellemelerini tamamlayarak **programa yeniden dahil oldukları** belirtilmektedir.
- YSUY programı kapsamında uygunluk değerlendirmesi, **hane içi demografik yapıya dayalı bağımlılık oranı** üzerinden yapılmaktadır. Mevcut eşik değer **≥2,5** olup; hesaplamada hane içindeki kadın, çocuk ve yetişkin bireylerin dağılımı gibi demografik unsurlar dikkate alınmaktadır. T-SUY kapsamında ise ek olarak engellilik durumu değerlendirmeye dahil edilmektedir.
  - Kriterlerde zaman içinde değişiklikler yapılabilmekte ve bunlar doğrultusunda **uygunluk durumu sistem tarafından aylık olarak otomatik şekilde yeniden değerlendirilmektedir**. Kriter değişikliği nedeniyle kapsam dışı kalan hanelerin yeniden başvuru yapmasına gerek bulunmamaktadır. **Yeniden başvuru yalnızca hane yapısında değişiklik veya bilgi güncellemesi durumlarında gerekmektedir.**
- **Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı** ve **Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları** tarafından yürütülen ve YSUY faydalanıcılarını da kapsayabilen hane ziyaretleri, bu kurumların kendi planlamaları doğrultusunda doğrulama, izleme ve değerlendirme faaliyetleri kapsamında gerçekleştirilmekte olup, sıklığı ve kapsamı yerel düzeyde değişiklik gösterebilmektedir.

YSUY Programı Minimum Harcama Sepeti

- **Türk Kızılayı,** YSUY Programı kapsamında Minimum Harcama Sepeti (MEB) ile ilgili güncel bilgileri paylaşmıştır. *Detaylar için ilgili slaytlara bakınız.*
  - Son aylarda **Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE)** artışı yaklaşık **%30** seviyesinde seyretmekte; artış hızı 2024'e kıyasla düşse de enflasyon pozitif seyrini sürdürmektedir. Bu doğrultuda MEB tutarları dönemsel olarak artabilmekte ve **kira ve gıda** en yüksek harcama kalemlerini oluşturmaktadır.

2022-25 Belediye Desteklerinin Haritalanmasına İlişkin Sunum

- Belediyelere desteklerinin hangi ortaklar tarafından, nerede ve nasıl sağlandığını ortaya koyan haritalama çalışmasının **2022-25 dönemini kapsayan üçüncü tur** bulguları paylaşılmıştır. Detaylar için ilgili slaytlara ve PowerBI veri paneline bakınız. **Temel çıkarımların özeti aşağıdaki gibidir**:
  - Belediyeler, birçok projede uygulayıcı, koordinatör ve hizmet sağlayıcı rollerini eş zamanlı üstlenerek mülteci müdahalesinin temel aktörlerinden biri olarak konumlanmaktadır. Bu durum, desteklerin belediyeler üzerinden kurgulanmasının ölçeklenebilir ve sürdürülebilir etki yaratma potansiyelini artırdığını göstermektedir.
  - Haritalama bulguları, desteklerin coğrafi dağılımına ilişkin boşlukları görünür kılmakta ve daha dengeli, kanıta dayalı program tasarımına imkân sağlamaktadır.
  - Programların büyük ölçüde tek sektörlü olduğu görülmekte olup, çok sektörlü yaklaşımların güçlendirilmesi daha yüksek ve bütüncül etki potansiyeline işaret etmektedir.

- 2023 sonrası dönemde desteklerin ağırlıklı olarak acil yardım ve temel ihtiyaçlara yöneldiği gözlemlenmekle birlikte, bu eğilimin kalıcı olmadığı ve daha sürdürülebilir müdahale modellerine doğru bir yönelim bulunduğu değerlendirilmektedir.
- Bulgular, yalnızca hizmet sunumuna odaklanan müdahalelerden ziyade, belediyelere kapasite ve model aktarımı sağlayan yaklaşımların daha kalıcı ve dönüştürücü etkiler yaratmayı amaçladığını ortaya koymaktadır.
- Haritalama çalışması, makro düzeyde analiz ve eğilimlerin anlaşılması açısından önemli bir imkân sağlamaktadır. Bununla birlikte, projelerin ölçülmüş etkilerinin paylaşılması ve müdahalelerin etkinliğinin değerlendirilmesi, iyi uygulamaların çoğaltılması ve kanıta dayalı programlama süreçlerinin güçlendirilmesi açısından önem taşımaktadır.

- Belediye Desteklerinin Haritalanması, kurumlardan alınacak son dönüşlerin ardından raporlaştırılacak ve daha geniş katılımlı toplantılar yoluyla yaygınlaştırılacaktır.

Diğer Konular

- **YSUY 3. PDM** bulgularının **12 Mayıs'taki CBI TWG** toplantısında **Türk Kızılay** tarafından paylaşılması planlanmaktadır.
- Bir sonraki toplantının Haziran ya da Temmuz ayında gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.